

نفسی هربرده ۱۰ غرورده .
منه لکی بوسته ایله . لیرا .
(اجنئی مملکتلر ایچین ۵ دولار) .

اونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آقره مرلریدر .

حیات

هیاه و نامیانه ... ریاه راهلر هر حیات قاتلم ...
- نیجه -

اداره مرکزی :
آقره ده ، استانبول جاده سنده آقره
معارف امینلکی یانده کی دائره
استانبول بوروسی :
استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوروده
دائرة مخصوصه

۳ نجی جلد

آقره ، ۸ کانون اول ، ۱۹۲۷

صافی : ۵۴

صاحبه :

علم و مفکوره

مفکوره جیلکک بلکه اک مفکوره وی بر
مثلی اولارق طانیدیغ « ضیا کونک آلپ » ک بر
مطالعہ سنی دائما خاطر لارم . برکون ، قالا بالق بر
مجلسده ، بزده علم حیاتک انکشاف ایتمه دیکندن ،
حقیقی معناسیله عالم لر مز بولونمادیغندن بحث
ایدیلدیکی بر صیراده ، مرحوم دیمشدی که :

— بونک باشلیجه سبی ملی مفکوره دن
محرومیتدر . بر دفعه روح لر مزده بو آتش
یانسین ، اونک فیضی مملکتک محتاج اولدیغی
عالم لر ده یتیشدیره جکدر .

ضیا ، بعض معارضلرینک حقسز اولارق
ادما ایتدکری وجهله ، هر هانکی بر مسئله نی یالکز
برجهه دن کورمکه اکتفا ایدن بسیط بر آدم
دکلدی . یالکز ، محیطی اوزرنده قوتله مؤثر اولاق
واطر افنده کیرک ایمانی دائما تقویه ایتک ایسته یین
هر مرشد کی ، ریاضی بر قطعیته حکملرینی وریر ،
مخاطبلرنده یکی بر ایمان او یاندر مق ایستردی . قرون
وسطائی تلقیلری بیق مووه عثمانلیق موهومه سنه
صاپلانوب قالان صوفیه لره وزوپه لره قارش
عکس العمل یایمق ایچون ، مملکتده کی بوتون
فناقلری ، بوتون یوقسولقلری « ملی مفکوره » دن
محروم اولوشمزه عطف ایدردی . ایشته اوکون ،
اکثریت اعتباریله قوزمو پولیتارله مدرسه لیلردن
ترکب ایدن مجلسده او طرزده لسان قوللانمہ سنک
باشلیجه سبی ده بویدی . یوقسه ، چوق کنیش
معلوماتی و چوق شخصی کوروشلریله جدابر خارقہ
اولان بو بویوک متفکرک ، اجتماعی تکاملک هر نوع
عالم لرینی لایقیله قاورامامش اولماسی اصلا تصور
ایدیله مز .

ای دوشونوله جک اولورسه ، ضیانک
مطالعہ سنده هر حالده بر حقیقت حصہ سی بولماق
قابل دکلدیر : هنوز « ملیت » دویغوسنی دویما یهرق
ساده جه « امت » وجداننه ، « امت » شعورینه
مالک اولان اجتماعی بر هیئت ، تمامیه قرون وسطائی
بر تشکلدیر ؛ بویله بر تشکل ایچنده سربست
تفکرک موقعی یوقدر که اوراده عصری معناسیله
« علم » موجود اولایلسون . صوک زمانلره
قدر مملکت مزده « علم » و « عالم » دینجه ،
ساده جه دینی ماهیتده مدرسه بیلکیرلرینک و مدرسه
آداملرینک خاطره کلمہ سی ، مثبت علملرک
هیچ موقعی اولمامہ سی ، بوکا بر دلیل دکلیدر ؛
داها بر قاج سنه اولنه کلنجه جه قدر « شیخ الاسلامق »
تشکیلاتی قارشیدنده سربست دوشونمکه و بو
سربست دوشونجه لر ی تبلیغه امکان وارمیدی ؟
بو وضعیتده و بو ذهنیتده بولونان بر مملکتده عصری
علم تلقیسنک انکشافنه امکان اولامایه جنی ، عادتاً
بر متعارفہ در . تورک ملتی آنجاق کندی ملیتینی
ادراک ایتدکدن صوکرادر که حاکمیتینی کندی
النه الدی و ملیت اساسلرینه دایانان بر « ملی
دولت » قورمغه موفق اولدی . بناء علیه ، مملکتده
عصری علمک انکشاف و ترقی سی ده ، آنجاق
بوندن صوکراممکن اولایله جکدر . ایشته
بوشکلده دوشونوله جک اولورسه ضیا به حق
ویرمه مک قابل میدر ؟

تورک ملتک ، داها اسلامیتدن اولکی
زمانلردن باشلا یهرق ، بوکونه قدر فکر و صنعت
ساحه سنده یاپدینی ایشلر ، عمومیتله ظن
اولوندیغندن چوق فضلہ در . ماضیمزه طائد

آرکه اولوژی و تاریخ تدقیقاتک متنادی ترقیسی
سایه سنده ، اسلامیتدن اول اولسون ، اسلام
مدنیتی دائره سنده اولسون ، تورکک فکر
و صنعت حیاتنه هیچ بر زمان بیکانه قالمادیغی هرکون
داها قوتله آکلاشیلیور : لا اقل بیک ایکی یوز
سنه دن بری تورکک ادبیاتی اولدیغی ، تورک خلق
ادبیاتک قومشوقوملر اوزرنده ایزلر بر اقدینی ،
اسلام معماریسی داخلنده تورک معماریسنک
مستقل و چوق قوتلی بر تکامل کچیردیکی ،
اسلام مدنیتک تشکلنده تورکک بویوک و فعال
بر رولی اولدیغی عادتاً متعارفه حکمنه کیرمشدر .
لکن ، بوتون بونلره رغماً ، جهان تاریخک
عمومی یورویشی اوزرنده ، تورکک ، ماده ،
بو معنوی رولله قیاس ایدیله میه جک قدر بویوک
بر تأثیری اولدیغی اونو تمامالی یز . تورکک مادی
و معنوی ساحه لرده کی بو تأثیرلرینی مقایسه ایدنجه
واصل اولدیغمز نتیجه شودر : تاریخک هیچ
بر دورنده معنوی قوتمز مادی قوتمزله متناسب
اولمامشدر ! یعنی ، فکر و صنعت ساحه سنده تجلی
ایدن معنوی قوتمز ، هر زمان ، سیاست و عسکرک
ساحه سنده کندی کویستره دن مادی قوتمز دن چوق
آشانی قالمش ، اونکله متوازن صاییللاجق بر مرتبه به
اصلا یوکسه لمشدر .

بوراده بو حادثه نک سبیلرینی تحلیلہ قالدیشه جق
دکلز . نتیجه لرینه کلنجه ، صوک عصرلره قدر
تورکک مادی قوتی ایچون او قدر مضر اولمایان
بو موازنه سزلکک ، ایکی عصر دن بری چوق الیم
نتیجه لر ویردیکنی بیلیورز . بالخاصه بوکون ،
« علم » و اونک تطبیقاتندن عبارت اولان « ته قنیک » ،

سیاسی تفییر و جمعیت

— ٤ —

قدسیك تفكر در برنك سیاسی فكر لری: (a) صوقراط

صوقراطله اوندن سوکرا کلن عیسانک طاللی آراسنده مختلف بکزه پیشلر وارددر. بری زهر اچهرک، اونه کی چارمیغه جیفارق وارلنه کوزلرینی قابامشلددر. منبلر، هرایکیسنگ نولومنی برقاها مانلق، بر برنسب وقناعت صداقتی طرزنده کوسته ریور. هرایکیسی ده افکار عمومیه نك سکون قبول اتمه یه هیجاننه قربان اولوبور، هرایکیسی ده دولت و جمعیت مؤسسه سنه «تهلکه» تشکیل ابتدکاری ایچین اعدام ایدیلور، ینه هرایکیسی ده سیاسی جریانلرک سه مبولی حاله کلور.

صوقراط حقنده بزم باشلیجه ایکی منبعز وار: أفلاطون، قسه نوفون .. أفلاطونک آکلاندینی صوقراطله قسه نوفونک صوقراطی بری برندن فرقلیدر. آلفره دفوییه کی بوهرایکی منبعدن استفاده ایدهن متفکرلر آز ده کیلدر. أفلاطونک آکلاندینی صوقراط، نه درجه ده حقیقیدر؟ بونی بیلمک صوک درجه ده مشکل برشیدر. قسه نوفون ایسه أفلاطونک تصویر ابتدکی صوقراطی احاطه ایده جک بر عرفان صاحبی ده کیلدر. أفلاطون؛ صوقراطک حیات تلقیسنگ مرکز نوقطاسنی تشکیل ایدهن «ای» مفهومندن بحث ابتدکی وقت ایده آسسته منک «ای» سنی آکلانمش کیی اولوبور. استادینک «ای» مفهومیله «ای» ایده آسی آراسنده ناصل برارتباط و مناسبت وارددر؟ بونی ده تعین و تثبیت اتمک امکانشدر. یالکز اساسلی اولارق بیلدیگز برشی وارسه اوده هرایکیسنگ آلهن ده موقراسینه قارشى سرت برجهه آلمش اولالریدر. أفلاطون؛ استادینک اعدامندن سوکرا آتیه نی ترک ایدیور، سنه لجه خارجهده یاشامایه مجبور اولوبور. صوقراطک اعدامی؛ محافظه کارلر جریاننک حرکت کلهسی ایچین بروسيله اولوبور. دیبوغه نهس؛ ماتم علامتی اولق اوزره «غم نازیوملر» ک قابایلدیغنی آکلایور. اویله آکلایلیورک: دها زیاده سیاسی برماهیته حائز اولان «اعدام»؛ جوق قوتلی برروباغاندا موضوعی اولمشدر. أفلاطونک «صوقراط آپولوژیسی»، بوپوک متفکرک ده رین تأثرینی احتوا اتمکله برابر آتیه ده موقراسیسی علیه بازپلش بر ائردر. أفلاطونه کوره صوقراطک صوک سوزی شو اولمشدر: «قریتون اونوتما، اسکولابه بر خوروس بورجز وار.» احتمال که: صوقراط، بو سوزله حیاتدن قور تولدوغنی ایماننک ایدتور. أفلاطونه کوره آتیه محکمه سنده صوقراطک قوتلی طرفدارلری اولماسی ایجاب ایدهر. فاقاط بو، دها قوتلی اولان ده موقراسی طرفدارلرینی قرار انخاذهندن منع ایده مه مشدر.

صوقراط، بلکه ده «آپولوژی» ده کوردیکمز کی فعالیتنک سیاسی بر معنا افاده ابتدکنه بالذات قانع ده کیلدر، بلکه ده بوفعالیت؛ اوکا کوره «ای» نك تأمیننه چالیشان بر فعالیتدر. یالکز بو «ای» نه اولایلیر؟ جمعیت و دولت حباته تماس ایدهن «ای» مفهومنک تحلیلی، ضروری اولارق، دولت مسأله لرنک - دها آجیق برتعییرله - سیاسی پروبله ملرک مناقشه سی دیملدر. بز، بونی بوتون وضوحیله «أفلاطون» ک دولت نظریه سی شکلنده تجلی ایدهن ایده آلرنده کوروپورز.

صوقراطه کوره اساس اعتباریله بر فضیلت وارددر: حکمت ... دیگر فضیلتلر، بو آنا فضیلتنک حیات حادثه لریله تماسدن سوکرا اضافی برماهیت آلیرلر، شکلرینی ده کیشدر برلر. حکمتک اراده ایله تماسی، مناسبتی جسارت؛ حساسیتله تماسی، اعتدال؛ دیگرلریله تماسی عدالت؛ اللهله تماسی دیندارلق شکلرینی وجوده کتیریر. دیمک اولوبورک: صوقراط، بویله کنیش بر حکمت تلقیسله بوتون جمعیت و دولت پروبله ملرینه تماس ایتش اولوبور. بونک نتیجه سی اولارق «آپولوژی» («اتوقیفر» ک ترجمه سی، ص: ۳۶) ده کی «بن، هیچ برشیه قاریشمادم» جمله سی اهمیتنی قایب ایدهر. أفلاطونک آپولوژیسی دقتله او قودوغمز وقت حیرته قالدیر. صوقراط، بر طرفدن «ای آتیه لیلر!» خطابیله باشلا یارق مستهزی و حصور بر افاده ایله کندیسنی مدافعه ایدیور. «کنجلیک افساد ایدیورم، دیبوسکز، جیفسین، اوکنجلیک بی اتهام ایتسین!» دیور، اونه طرفندن ده هیچ خوشلانمادینی، قرعه ایله مأمور انتخابی اصولنی باقلا و فاصولیا قرعه سنی شدتله تنقید ایتدیکی بر دولتک قانونه تعصب درجه سنده بر صداقت و اطاعت کوسته ریور، «قدسی» بر قانون طانیور. صوقراطک دولت و جمعیت عدالتی حقنده معین بر فکری اولماسی ایجاب ایدهر. چونکه: اوکا کوره بوفر فضیلتدر. أفلاطونک استادینی یالکز «قانون، قانون!» دیه باغیران بر مجذوب شکلنده قبول اتمه یه قطعیا حقمز یوقدر. بز «قریتون» ده دقت و علاقه اویاندیر اچق بر قاق جمله بولوبورز. اویله آکلایورز که: صوقراط دولتی، یوردینی درین بر عشقله سه وهن بوپوک بر وطنپرورددر. آتیه دن قاجارق «ته سالیبا» ده «یابانچی کی» یاشامق ایسته میور. اودورک تلقیسته کوره «أجنیلک»، عادتاً «تالی برانسان» صفی دیملدر. صوقراط، (أفلاطونه کوره) «بن ته سالیاده نه یابانچم! ناصیل یاشایایله حکم؟ ته سالیالیرک سوزلرینه ناصل تحمل ایده جکم؟ الخ ...» دیور

و «یالکز أسیرلرک قاجایله جکندن» بحث ایدیور. کوروپورلورک: صوقراط، کندیسنی تام بروطنداش کیی دوپوبور، آلسیبادله «قسه نوفه نله وطنی ایچین حرب ایدهن بو أسکی محارب، أسیرلرک ارتکاب ایده جکی بر» ذلت «دن کندیسنی قورتارمق ایتدور. صوقراط؛ سیاسی قناعتلرینه صادق برقاها ماندر. قریتون، بوتون قاجیق ترتیباتی یاییور، اعجاب ایدنلره یارا وریور. حبسخانه نوتجیسنی بیله آله کچیردیکنی کوروپورز، حتی آتیه ده بو فراره طرفدار اولانلر، یارا ویره رک یاردیم اتمک ایسته یه نلر آز ده کیلدر. بوکا رغماً صوقراط قالیور، قناعت ایچین ثولک لزومنی جمعیتنه معظم برمثاله کوسته ریور، زهر قدحنی ایچور.

صوقراط، بوتون فلاکتی «جهالت» ده کوروپور. انسانلر، بیلکی صاحبی اولورلر سه «فالق یایق امکانی» اورتادن قالمش اولور. او، بوراده دوعروندن دوغری به ده موقراسی به هجوم ایدیور. او ده موقراسی به که - دها سوکرا عینی شکایتی أفلاطونده ده کوروپورز - لیاقت و عزیت آرمایور، هرشی خلقک آله براقیور، دولت و جمعیت ایشلرندن خبری اولمایانلری قرعه ایله ایش باشنه کچیریور. دولت ده فرد کیلدر. اونک طاللی ده انسانلرک طالغه باغلیدر. اویله آکلایلیورک: صوقراط فضیلتک حاکم اولماسی ایچین وضعیتک بوس بوتون ده کیشه سنه، فکری آریستوقراسینک حاکم اولماسنه طرفداردر. بوجسور پروباغانداچی آتیه ده موقراسینک دولتی دوشورمک شکلنده تفسیر ایتش اولماسی احتمالی قوتلیدر. وقتیه صوقراطک سرت مناقشه لره سببیت ویرمش اولدیغنه شبهه یوقدر. آریستوفان اونی «ماسقارا، پالیاجو» دیه تحقیر ایدیور.

صوقراطک محافظه کار روحیله آتیه ده موقراسینک سیاسی غایه لری بر تضاد تشکیل ایدهر. صوفیستلر؛ «قانون» ک، جمعیت نظامنک نسبی برقیمتی اولدوغنی، هرشیک انسانله برقیمت آلدیغنی ادعا اتمکله اودورده حاکم سیاسی تلقیلری افاده ایتش اولوبورلر. اونلر، دار شهر دولتی ذهنیتیه چاریشیورلر. او دورک سیاسی جریانلرینه کوز کزد بر دیکمز وقت بو محاکمه طرزینک دولت حیاتنده کی استناد نوقطالرینی دها یاقیندن کورمش اولایلیرز. به ریفله س (۴۹۳-۴۹۴)؛ آتیه نك بوتون آلهن دونیاسنده بر قدرت حاله کله سنه چالیشیور. غایه . آتیه نك هه غه مونیا سی آلتنده بر «آلهن دولتری اتحادی» وجوده کتیرمکدر. بوسیاسی املک تحققی اشکال ایدهن بر دولت وارددر:

تاغورک بر تیار وسندہ

مندیادی

ای اورمانک آلهوی! چیچکن مشعله لک کاملاً
آتش آلمش .

کنجکک قیریل احتراصله شارقیلریمزی اوپدک .
مانغو چیچکلی ایلک بهارک طاتلی روزکاری
ایچنده خبرلرینی مجهوله فیرلانیورلر .
وہوتون کون یکی یاپراقلر خویالرینک زمزمه سنی
ایشیتدیریورلر .

ای ایلک بهار ، کوزهل فوقولریکک آغی
قلبریمزک اوستنه آندک .
وسن بزی ترنم ایدہرک کندیکه چکیورسک .
(آسزین آیدینلانان دالرا اوزرنده شامپاق
چیچکلیرینی تمیل ایدہن کنجکلر کورونور .)

میلک آیمہ (شامپاق) ک شارقسی

کولککم دالغہ لریکک ایچنده رقص ایدیور ؛
ای ایرماق ؛
صولرک متاداً آقیور ، حالبوکه بن اویانیق
دالقلریملہ حرکتز قالیورم .

قیلمدائشم وارلغکم سا کن دہریلکندہ ، کنج
یاپراقلریکک حظ وبریچی دوغوشندہ صافلانیور .
چیچکلیریمک بولنی ایچنده ، حیاتمک نورہ فارشی
بسله دیکی کورونمز آتشی ایچنده .

کوک یوزک والریکک هیجانلی تیرہ پشی آلتندہ
قیپردانیور ؛ وہو فخرک سکوتی اخلاص ایدیور .

صباح

(صحنہ نک آرقاسی قارا کلفلاشیر . صحنہ نک اوک
طرفی آیدینلانیر ، بر آلالی کنج ترنم ایدہرک کیرہرلر .)
نیسان آتشی یاپراق وچیچک حالندہ ہر یردہ
فیشفیرارق اورماندن اورمانہ صیجراور .

کوک یوزی رنکاری اسرافلہ صاچیور ؛
ہوا شارقیلرلہ جوشقون ؛

روزکارک شدتلہ صارسدینی بویوک قورولرک
آغاچلری آندیشہ لریلہ بڑہ نفوذ ایدیورلر .

ہوا جیلغین بر نشہ نک وجدیلہ دولو ؛
و طاتلی روزکار جیچدن جیچکہ ، ہر برینہ آدینی
سورارق قوشویور .

برنجی یردہ

ہر یردہ ایلک بہار خبرجیلری .
تیرہ یچی بامبو یاپراقلرنده ، قوشلرک یووالرنده
وچیچک آچش دالردہ شارقیلر .

شارقیلک مقدمہ سی

ایکنجی آرغوانی یردہ قافار ، صحنہ نک آک یوکسک
قسی قوبوماوی برکوک یوزی فونلہ کورونور . کوک
یوزندہ یکی آئی و ییلدیزلرک کوہوش نقطہ لری
وارد .

اؤک پلانده آغاچلر ، وچیچکمن چلکارلہ دوناتیلش
بر صالینجاق . جیچکلر ہر یری قابلامشدر .
صول طرفدہ و آک نہایتدہ بر ماغارامک مدخلی
کورونور .

بامبونی تمیل ایدہن چو جوقلر آغاچلرک صالانماسنی
تقلیداً صالانیرلر .

بامبرنک شارقسی

آی باشی بوش کزہن جنوب روزکاری ، بنی
صالامایہ کل ؛ بنی یکی یاپراقلرک خارقہ سی قویندہ
اویاندر .

بن یولک کنارندہ بر بامبوم ؛ دالرمده حیاتی
عکس انداز ابتدیمرک ایچون کلہ کی بکلہ یورم .

ای باشی بوش کزہن جنوب روزکاری ، بن
اوطوردینم بر ایچہ واربولک اوچندہدر .

سنک اوزاق بولجیلغکی و آباقلریکک لسانی
طانیورم .

سنک آک کوچوک تماسک بنی تیرہ تیور
واویاندریریور .

سنک ایکلہ پشک بنم اسرارمی طویلار .
(قوشلری تمیل ایدہن کنج قیرلر رقص ایدہرک
کلیرلر .)

قوشلرک شارقسی

کوک یوزی ایشیغنی قلبریمزہ دوکویور . شارقیلر .
یمزلہ کوک یوزی دولہ وریور ، ہوانوطہ لریملہ دہلیک
دہشیک اولدی ؛ وری جیلغیتلغک قانادلری اوزرنده
اوجورویور .

ایسارطا .. بویوک سیاسی غاہینی حقیقت یامایہ
چالیشان آتہ دولتک سیاسی وظیفہ سنی ، داہا
دوغروسی سیاسی مہروتی ایفایدہ بیلہ جک بردرحہ بہ
کلہ سی ، مختلف سیاسی مہرلرہ صاحب اولاسی
ایجاب ایدہر . ہر یقلہ سک تعقیب ابتدیکی داخلی
پولتیقہ نک ہدفی بودر . بودہ آنجاق دار ذہنیتک ،
عنعنہ مربوطیتک ، عینی زماندہ آلہن اتحادینہ مانع
اولان علی آریستوقراط فکرلرک اورتادن قائماسبیلہ
ممکندر . فاقاط ہر یقلہ سبیلہ بویلہ بر سیاسی تربیہ نک
مشکلاتی آکلور . ہر یقلہ س ٹولڈکن صوکر
بو سیاسی میراث ، آتہ ہہ غامو نیاسی فکری ؛
دہموقرات دولتک عنعنہ سی حالہ کلور . بو عنعنہ یی
باشاتاق اولانلر ، ہر یقلہ س عبارندہ دہ کیلدرلر .
محافظہ کارلر ، دہموقراسی بہ قارشی سرت بر جہہ
آلورلر . داخلی مشکلاتی آرتدیریورلر . اسی
دولت شکنک « وطنہ جوق داہا نافع اولدوغندن »
بحث ایدیورلر . بودہ سبب دہ کیلدر . آریستوقراتلر ؛
دہموقراتلرک ویرکی طرزینی منفعتلرینہ موافق بولیور .
لردی . بودہ بڑہ آریستوقراتلرلہ دہموقراتلر آراستدہ کی
سرت جدال شکنی پک کوزهل ایضاح ایدہر .
آتہ ؛ آریستوقراسینک کوزی ایسارطادہ ایدی .
ایسارطا ، اووقت ، آتہ نک تام معناسیلہ ضدی ،
یعنی آک آریستوقراط بردولندی . ایسارطانک مظہرینی ،
آتہ آریستوقراسینک خوشنہ کیدہ بیاردی .
کورولویورکہ : داخلی سیاستہ عائد ہر مسئلہ نک « وطن
اخاتی » شکندہ قبول و تلقی ایدیلہ سی ایچین مختلف
سبیلر موجوددر . آتہ دہموقراسینک بحرالی
برزمانندہ داہا شدتلی ہر فعالیتہ کچدیکی آکلاشیلان
آریستوقراط زمہرہ حقندہ اتحاد ایدیلن تدبیرلردن
بحث ایشدک (مقالہ : ۳) . ایشہ صوقراط ،
بوزمہرہ نک ذہنیتہ طرفداردر . یالکز ارادہ شو
فرق وارددر : آریستوقراط زمہرہ ؛ مہین اقتصادی
منفعتلرک آرقاستدہ قوشدوغی ، ہر واسطہ دن استفادہ بہ
چالیشدینی حالہ صوقراط ، قناعتلرینہ کورہ حرکت
ایتمشدر . اونک ایچین صوقراطک ٹولومی سیاسی
حیاتدہ باشلی باشنہ برحادثہدر . صوقراطک ٹولومندہ ،
حالا بویوک بیلہ بڑدہ تقدیر اویاندرانشی ؛ دہرین
بر پیغامبر ایمانک حاکم اولاسیدر . وہو بویوک
ایماندہرک : اونی - عمومی فکرلرینی ائی بیلہ دیکمز
حالہ - حالا باشاتور .

م . م . م

